



Hertenkamp Enkhuizen
Wilhelminaplantsoen 2
1601 LS Enkhuizen

Jaarrekening 2023

Geacht bestuur,

Ingevolge uw opdracht hebben wij het financieel verslag 2023 van uw stichting samengesteld.

Inhoud

1. Samenstellingsverklaring
2. Jaarverslag 2023

Wij vertrouwen hiermede aan uw opdracht te hebben voldaan en zijn graag tot het geven van nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
Accountantskantoor BijWoestenburg B.V.

Was getekend

E.J.H. Dekker AA



1. SAMENSTELLINGSVERKLARING

Aan: Hertenkamp Enkhuizen te Enkhuizen

De jaarrekening van Hertenkamp Enkhuizen is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2023 en de winst- en verliesrekening over 2023 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichtingen is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor de accountants geldende Standaard 4410, "Samenstellingsopdrachten". Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden hebben wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van Hertenkamp Enkhuizen. Wij hebben geen controle- of beoordelingswerkzaamheden uitgevoerd die ons in staat stellen om een oordeel te geven of een conclusie te trekken met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekeningen mogen er dan ook vanuit gaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

Enkhuizen, 25 maart 2024

Accountantskantoor BijWoestenburg B.V.,

Was getekend

E.J.H. Dekker AA

Hertenkamp Enkhuizen

Financieel jaarverslag 2023



Stichting Natuur- en Milieu-educatief Centrum Enkhuizen e.o.(werknaam) Hertenkamp
Enkhuizen

Wilhelminaplantsoen 2

1601 LS Enkhuizen

tel: (0228) 32 03 10

website: www.hertenkampenkhuizen.nl

1.	Inleiding	2
2.	Algemene Staat van Baten en Lasten: begroting en jaarrekening 2023	3
3.	Verklaring van de belangrijkste verschillen tussen begroting en jaarrekening	3
4.	Kasstromen	4
5.	Balans per 31-12-2023 na resultaatverdeling: €.....	5
6.	Toelichting balans per 31-12-2023 na resultaatverdeling	6
7.	Begroting en jaarrekening 2023 naar sectoren: €	6
8.	Verklaring van de belangrijke verschillen tussen begroting en rekening per sector.....	8
9.	Bijlage: Begroting 2024.....	10

1. Inleiding

Dit jaarverslag dient primair voor de verantwoording aan de gemeente van het gebruik van de gemeentesubsidie voor Natuur- en Milieueducatie (NME). De financiën van de sector NME alleen geven een onvolledig beeld van die van het Hertenkamp omdat NME samen met de kinderboerderij, de dagbesteding en de theetuin onlosmakelijk is geïntegreerd in één organisatie 'Hertenkamp'. De activiteiten van de vier sectoren hangen sterk samen, ondersteunen elkaar en worden op hun beurt ondersteund door een grote component 'overhead', waarvan de kosten en de baten niet goed zijn toe te rekenen aan de afzonderlijke sectoren.

- NME profiteert zeer van de aanwezigheid van de kinderboerderij, van de aanwezigheid van de dagbesteders (dierverzorging, onderhoud, schoonmaak) en van de theetuin-ruimte;
- De kinderboerderij drijft mede op het werk van de dagbesteders en de theetuin verhoogt sterk de aantrekkelijkheid van een bezoek;
- De activiteiten van de dagbesteders bestaan voor een niet gering deel uit hun steun aan kinderboerderij en theetuin onder meer creatieve activiteiten t.b.v. verkoop in de theetuin en bij evenementen; verder terrein- en gebouwonderhoud;
- Alle activiteiten steunen op de 'overhead' activiteiten management, huisvesting, beheer van gebouwen en terreinen, administratie, transport, verzekeringen, energie.

Leeswijzer: op de presentatie van de gegevens van het geheel (secties 2-7) volgt in hoofdstuk 8 een verantwoording van de baten en lasten in de verschillende sectoren waaronder de sector 'overhead'. We sluiten het geheel af met een bijlage ter informatie met daarin de begroting voor 2024.

2. Algemene Staat van Baten en Lasten: begroting en jaarrekening 2023

	Begroting €	Jaarrekening €
BATEN		
Subsidies gemeente Enkhuizen Natuur- en Milieueducatie	108.120	108.120
Exploitatiebijdrage gemeente Enkhuizen	146.620	162.000
Subsidie andere gemeenten	1.173	660
Donaties	9.456	11.974
Bijdragen derden Natuur- en Milieueducatie	41.340	34.690
Bijdrage Landzijde Dagbesteding	62.340	65.545
Baten Horeca (theetuin) incl verhuur	58.673	76.355
Subsidies UWV personeel	0	8.235
Div. kleine ontvangsten	0	1.665
Totaal baten	427.722	469.244
LASTEN		
Personeelskosten	312.289	362.351
Organisatiekosten (incl. voorz. terugbetaling pilotsubsidie)	58.350	107.626
Huisvestingskosten	39.264	10.012
Afschrijvingen	11.500	9.403
Activiteitenkosten	6.319	6.056
Totaal lasten	427.722	495.448
Jaarresultaat	0	-26.204

3. Verklaring van de belangrijkste verschillen tussen begroting en jaarrekening

Baten

- **Exploitatiebijdrage van de gemeente:** in onze raming gingen we ervan uit dat het batig exploitatiesaldo van 2022 van € 16.815 in mindering zou komen van het door de gemeenteraad vastgestelde maximum van € 162.000.
- **Bijdragen derden Natuur- en Milieueducatie:** i.h.b. de sponsorbijdragen voor de schooltuinen zijn zeer tegengevallen.
- **Theetuin:** we zijn erin geslaagd zowel de theetuinbaten als de verhuuropbrengst samen met ruim 30% te doen toenemen.
- **Personeelsubsidies UWV:** we maakten gebruik van een UWV faciliteit die het mogelijk maakt de vervanging van langdurig ziek personeel te bekostigen.

Lasten

- **Inflatie:** bij alle lastencategorieën heeft de inflatie toegeslagen. Het effect daarvan is niet uit de lastenstijgingen te isoleren zodat deze in alle gevallen een wat vertekend beeld geven en maar gedeeltelijk te verklaren zijn uit ons management.
- **Personeelskosten:** deze komen ruim 15% hoger uit dan de raming. Deels is dit het gevolg van een grotere personeelsinzet dan geraamd als gevolg van de sterk toegenomen theetuinafzet en 's anderendeels van onvermijdelijke aanwervingen in het begin van het jaar. Ook hielden we bij de aanwerving rekening met de pilot 'dagbe-

steding als algemene voorziening' waarvoor we verwachtten extra personeel nodig te hebben. Inmiddels hebben we dat stuk van de aanwerving teruggedraaid.

- **Organisatiekosten:** ook deze komen belangrijk hoger uit dan begroot. Deels is dit te verklaren uit de meer correcte afbakening die we in de loop van het jaar hebben aanbracht met de huisvestingskosten. Voor een beoordeling is het daarom beter organisatie- en huisvestingskosten samen te nemen. Samen zijn die begroot op € 97.615 en ze komen uit op € 120.470, dat is een begrotingsoverschrijding van ruim 24%. Deze overschrijding geldt uitsluitend de organisatiekosten. Een aanzienlijk deel van deze begrotingsoverschrijding komt door de nabetaling energiekosten: ruim € 10.000. Verder zijn geen specifieke oorzaken aan te wijzen. Wij hopen zo'n verassing in de toekomst te voorkomen door van nu af aan de organisatiekosten – die bestaan in veel verschillende categorieën uitgaven - meer in detail te begroten en te bewaken.

4. Kasstromen

Liquide middelen	1.1.2023	31.12.2023
	€ 65.060	€ 33.354
Afname		€ 31.706

De verklaring van deze afname is:

Baten 2023	€ 469.244
Af: Lasten 2023	-€ 496.148
Voorziening terugbetaling pilotsubsidie	€ 34.277
Voorziening controle jaarrekening	€ 2.500
Kortlopende schulden 31.12.2023	€ 18.676
Af: Kortlopende schulden per 1.1.2023	-€ 17.024
Vooruit ontvangen per 31.12.2023	€ 0
Af: Vooruit ontvangen per 1.1.2023	-€ 29.380
Afschrijvingen 2023	€ 9.403
Af: Investerings 2023	-€ 7.220
Af: Debiteuren per 31.12.2023	-€ 1.990
Debiteuren per 1.1.2023	€ 0
Af: Nog te ontvangen per 31.12.2023	-€ 15.315
Nog te ontvangen per 1.1.2023	€ 1.373
Af: Vooruit betaald per 31.12.2023	-€ 102
Vooruit betaald per 1.1.2023	€ 0
	€ 31.706

5. Balans per 31-12-2023 na resultaatverdeling: €

ACTIVA	31-12-23	31-12-22	PASSIVA	31-12-23	31-12-22
Materiële vaste activa			Eigen vermogen		
Renovatie gebouw	3.186	3.281	Egalisatiereserve	40.438	67.342
Kinderboerderij	14.121	12.985	Voorziening terugbetaling pilotsubsidie	34.277	
Schooltuinen	3.841	3.988			
Inventaris & inrichting	18.701	19.458			
Automatisering	0	1.507			
Auto	5.281	6.094			
	45.130	47.313			
Vorderingen			Kortlopende schulden		
Debiteuren	1.990	0	Crediteuren	3.141	3.401
Nog te ontvangen	15.315	1.373	Loonheffing	14.487	11.855
			Sociale lasten (PAWW)	113	118
			Algemene Kosten	2.500	1.500
			Te betalen nettoloon	143	
			Foaienpot	792	150
	17.305	1.373		21.176	17.024
Vooruit betaald	102	0	Vooruit ontvangen	0	29.380
Liquide middelen					
Kas	1.293	1.178			
ABN rek. courant	4.157	5.234			
ABN Top deposito	20.668	35.032			
RABO rek. courant	7.236	23.616			
	33.354	65.060			
Totaal	95.891	113.746	Totaal	95.891	113.746

6. Toelichting balans per 31-12-2023 na resultaatverdeling

Materiële vaste activa

Boekwaarde 1-1-2023	€ 47.313
Investerings	€ 7.220
Afschrijvingen	-€ 9.403
Boekwaarde 31-12-2023	€ 45.130

Eigen vermogen

- **Egalisatiereserve:** het jaarresultaat ad negatief - **€ 26.204** is onttrokken aan de egalisatiereserve.
- **Subsidie pilot dagbesteding:** in april 2024 moeten we over de besteding van deze subsidie verantwoording afleggen. Hoewel we menen dat er goede gronden zijn om ons geen terugbetalingsverplichting op te leggen, gaan we veiligheidshalve en op basis van het voorzichtigheidsbeginsel uit van het 'worst-case' scenario en reserveren het totale bedrag van de subsidie voor een terugbetaalverplichting.

7. Begroting en jaarrekening 2023 naar sectoren: €

Baten			Lasten		
	Begr 2023	Rekening		Begr 2023	Rekening
Natuur- en Milieueducatie (NME)					
Subsidieregelingen 3.7. en 10.7 gemeente Enkhuizen	108.120	108.120	Pers. kosten Schooltuinen	0	26.697
Subs. gem. Drechterland en Opmeer	1.173	660	Onderh. & act. Pluktuin	0	267
Overige baten			Pers. kosten ov. NME	128.417	87.692
Schoolactiviteiten	15.762	15.360	Vrijw. Verg. NME	0	990
Vakantieactiviteiten	3.137	1.055	Spec. Pers. kosten NME	2.810	0
Kinderdagopvang/Peuters/BSO	268	174	NME mat. en inventaris	0	1.006
Sponsoring derden o.a. schooltuinen	19.882	15.672	Ov. kosten act. NME	4.668	5.100
Bijdr. activiteiten volwassenen	2.292	1.963	Toerekening overhead	0	21.719
Opbrengst pluktuin	0	467			0
Subtot. bijdragen derden NME	41.341	34.690			0
Totaal baten NME	150.634	143.471	Totaal lasten NME	135.895	143.471
Kinderboerderij					
Donaties kinderboerderij	3.983	5.269	Pers. kosten kinderboerderij	31.937	29.378
			Spec. Pers. kosten Kinderboerderij	153	1.229
			Materiaal en inventaris	1.486	1.471
			Kosten dieren	15.302	17.119
Totaal baten kinderboerderij	3.983	5.269	Totaal lasten kinderboerderij	48.878	49.197

Baten			Lasten		
	Begr 2023	Reke- ning		Begr 2023	Reke- ning
Dagbesteding					
Bijdrage Landzijde	62.340	65.545	Pers. kosten Dagbest.	34.444	67.609
Loonkostensubsidies	0	8.235	Spec. Pers. kosten Dagbest.	698	4.430
			Voorz. terugbet. Pilot- subs. vzw winst 2022	0	4.897
			Overige kosten dagbesteding	1.651	1.883
Totaal baten Dagbesteding	62.340	73.780	Totaal lasten Dagbesteding	36.793	78.819
Horeca (theetuin)					
Opbrengst / omzet	51.539	67.709	Pers. kosten Theetuin	26.328	53.174
Verhuuropbrengsten (incidenteel)	7.134	4.334	Spec. Pers. kosten Theetuin	28	349
Verhuur Dindua yoga	0	832	Materiaal en inventaris	751	2.279
Verhuur Enigmahuis	0	3.480	Inkoop consumpties	23.863	23.863
			Kassasysteem	0	989
Totaal baten Horeca	58.673	76.355	Totaal lasten Horeca	50.970	80.654
Overhead (algemeen)					
Expl.bijdr. gemeente Enkhuizen Raadsbesluit sept 2021	146.620	162.000	Pers. kosten manage- ment, Beheer/ tech- niek, Schoonmaak, PR/- evenementen, Recep- tie, Secr., Admin.	86.291	80.329
Donaties (dieradopties etc) + ov. ontvangsten	5.101	6.705	Vrijw. Verg. algemeen	0	824
Bijdragen derden	371	350	Spec. Pers. kosten alg.	1.183	9.650
Kasverschillen en correcties	0	0	Organisatiekosten alg.	16.948	417
Overige verkopen	0	1.178	Afschrijvingen	11.500	9.403
Bankrente		136	Huisvestingskosten	39.264	10.012
			Auto	0	2.495
			Admin. & Communicatie	0	16.665
			Nutsvoorzieningen	0	23.642
			Materiaal, inv., kantoor	0	6.002
			Kasverschillen en corr.	0	0
			Kosten act. algemeen	0	690
			Saldo reservering teruggave pilotsubsidie	0	4.897
			Toerekening overhead aan NME	0	-21.719
Totaal algemene baten	152.092	170.369	Totaal algemene lasten	155.186	143.307
Totaal baten	427.722	469.244	Totaal lasten	427.722	495.448
Resultaat					
Verlies	0	26.204		0	

Toelichting: de weergave naar sectoren weerspiegelt het complexe karakter in financieel opzicht van de Hertenkamp. We onderscheiden 5 sectoren met elk hun eigen stroom inkomsten

Sector	Inkomsten
NME	Gemeentesubsidies; bijdragen deelnemers; donaties
Kinderboerderij	Donaties
Dagbesteding	Contract met Stichting Landzijde; subsidie pilot dagbesteding als algemene voorziening
Theetuin	Verkoop consumpties; verhuringen
Algemeen	Exploitatiebijdrage gemeente Enkhuizen; donaties

- **Personeelskosten resp. specifieke personeelskosten.** Met ‘personeelskosten’ bedoelen we de personeelskosten volgens de loonadministratie die we hebben uitbesteed voor toepassing van de sociale en fiscale wetgeving. ‘Specifieke personeelskosten’ zijn de extra personeelskosten die volgen uit additioneel eigen beleid zoals kosten voor bedrijfskleding, verstrekte lunches, bepaalde reiskosten-vergoedingen, opleiding, representatie en enkele verzekeringen.
- **Toerekening overheadkosten aan de sector NME.** NME heeft een bijzondere positie omdat we deze grotendeels bekostigen uit de gemeentelijke NME subsidie die we krachtens de verordening, in september aanvragen. Die aanvraag onderbouwen we met onze begroting die uiteraard moet sluiten, maar daarbinnen moet de NME-begroting op haar beurt ook sluiten in verband met genoemde subsidie-aanvraag. We bereiken dit door van de overhead-kosten die we boeken bij de sector overhead, zoveel toe te rekenen aan de sector NME, dat de begroting NME op zichzelf een nulsaldo heeft. Dit is ook terug te zien in de sectorpresentatie van de jaarrekening.

8. Verklaring van de belangrijke verschillen tussen begroting en rekening per sector.

De verschillen tussen de begroting en-jaarrekening van het hele bedrijf zijn verklaard in hoofdstuk 3. Hier gaat het om de belangrijke afwijkingen per sector.

- **Schooltuinen.** Binnen de sector NME vormen de schooltuinen een ‘groot’ onderdeel dat een groot deel van de derdenbijdragen aantrekt. Deze bijdragen zijn meest sponsorgelden en het op peil houden van deze bijdragen eisen een permanente inspanning van het management. (Potentiële) sponsors verwachten een duidelijk inzicht in de financiële kant van ons bedrijf, onder meer in de kostprijs van het schooltuinenwerk dat zij – eventueel – sponsoren. Die kosten zijn voor het overgrote deel salarissen van onze schooltuinmedewerkers die we om deze reden afzonderlijk zijn gaan presenteren.
- **Toerekening overheadkosten aan de sector NME.** Zie hierboven in hoofdstuk 7.
- **Management.** In maart is nieuw management aangetreden. In plaats van locatieleider N. Dol bestaat dat nu in hr. Van Berkel en mw. Knollenburg-Schep die dit bij wijze van duobaan vervullen. Zij waren tot dan toe educatiemedewerker in de sector NME resp. dierenverzorgster in de kinderboerderij. Deze functies – beide part-time - hebben zij behouden, maar daarbovenop vervullen zij beide hun managementtaak. Twee derde van hun huidige taakuren komt ten laste van NME resp, de kinderboerderij en een derde van de sector overhead: dat zijn hun managementuren.
- **Dagbesteding-theetuin.** Hier geldt een soortgelijke constructie als bij het management. De twee theetuinmedewerkers verzorgen voor ongeveer een derde van hun uren feitelijk be-

geleiding van de dagbesteders die helpen in de horeca. We verdelen daarom de personeelskosten t.a.v. die medewerkers volgens die verhouding tussen dagbesteding en theetuin. Mede vandaar een sterke toename personeelskosten dagbesteding.

- **Theetuin.** We zijn erin geslaagd een zeer aanzienlijke stijging van de omzet te realiseren. Helaas stijgen de kosten navenant: uren oproepkrachten en kosten inkoop, zodat de omzetsijging niet resulteert in een batig saldo. Wij achten de feitelijke verliessituatie van de theetuin acceptabel omdat de theetuin een belangrijke dragende voorziening is binnen onze organisatie.
- **Organisatiekosten.** Teneinde meer grip te krijgen op de organisatiekosten, zijn we die in de loop van het jaar gaan uitsplitsen zodat we meer inzicht krijgen in de ontwikkeling van die kosten. Dit is vooral van belang voor het komende jaar.

9. Bijlage: Begroting 2024.

Begroting Hertenkamp 2024 details Baten		Begroting Hertenkamp 2024 details Lasten	
Natuur- en Milieueducatie		Natuur- en Milieueducatie	
Subsidieregelingen 3.7. en 10.7	€ 115.769	Werkgeverslasten schooltuinen	€ 23.699
Subsidies gem. Drechterland en Opmeer	€ 1.125	Werkgeverslasten NME overig	€ 88.297
Derdenbijdragen NME:		Vrijw. Verg. NME	€ 1.267
Schoolactiviteiten	€ 16.357	Materiaal activiteiten NME	€ 6.359
Vakantieactiviteiten	€ 708	Inventaris NME	€ 620
Kinderdagopvang/Peuters/BSO	€ 159		
Sponsoring derden o.a. schooltuinen	€ 21.240		
Bijdragen activiteiten volwassenen	€ 1.982	Toerekening overhead NME	€ 37.098
Subtotaal Derdenbijdragen NME:	€ 40.447		
Totaal baten NME	€ 157.340	Totaal lasten NME	157.340
Kinderboerderij		Kinderboerderij	
Donaties kinderboerderij	€ 5.283	Werkgeverslasten	€ 29.765
		Materiaal en inventaris	€ 1.825
		Kosten dieren: voer, mest, medisch	€ 16.430
Totaal baten Kinderboerderij	€ 5.283	Totaal lasten Kinderboerderij	€ 48.020
Dagbesteding		Dagbesteding	
Bijdrage Landzijde	€ 65.967	Werkgeverslasten (begeleiders)	€ 65.830
Gemeentesubsidie pilot dagbesteding	€ 0	Specifieke personeelskosten	€ 1.627
		Materiaal en inventaris	€ 2.255

Algemene baten		Algemene lasten	
Exploitatiebijdrage gemeente	€ 162.000	Werkgeverslasten*	€ 81.569
Donaties (dieradopties etc)	€ 8.100	Vrijw Verg alg	€ 531
Bijdragen derden		Overige specifieke personeelskosten	€ 10.264
Verkopen overig	€ 908	Huisvestingskosten	€ 12.458
Correcties		Ov. org. Kosten	€ 1.358
Kasverschillen		Auto	€ 2.661
Rente bankrekeningen	€ 108	Admin & comm	€ 17.827
Overige ontvangsten	€ 135	Nutsvoorzieningen	€ 25.646
		Mat. Inv. kantoor	€ 6.904
		Activiteiten algemeen	€ 936
		Afschrijvingen	€ 7.203
		Kasverschillen en correcties	€ 97
		Toerekening overhead NME	-€ 37.098
Totaal algemene baten	€ 171.251	Totaal algemene lasten	€ 130.356
Totaal baten	€ 486.085	Totaal lasten	€ 486.083
Jaarresultaat nadelig		Jaarresultaat batig	€ 2
* Locatieleiding, Beheerder/techniek, Schoonmaak gebouw, PR/evenementen, Receptie, Secretariaat, Administratie.			
SAMENVATTING			
Baten		Lasten	
Subsidieregelingen 3.7. en 10.7	€ 115.769	Personeelskosten	€ 358.875
Exploitatiebijdrage gemeente	€ 162.000	Organisatiekosten	€ 107.547
Pilotsubsidie dagbesteding	€ 0	Huisvestingskosten	€ 12.458
Subsidie andere gemeenten	€ 1.125	Afschrijvingen	€ 7.203
Overige bijdragen	€ 207.191		
Totaal baten	€ 486.085	Totaal lasten	€ 486.083
Jaarresultaat nadelig		Jaarresultaat batig	€ 2